

Protokoll fra møte i Faggruppen for tilsetningsstoffer, aroma, matemballasje og kosmetikk i VKM, mandag 4. oktober 2010 kl. 09.00-15.00

Deltakere

Fra Faggruppen for tilsetningsstoffer, aroma, matemballasje og kosmetikk:

Inger-Lise Steffensen (møteleder), Mona-Lise Binderup, Knut Helkås Dahl, Berit B. Granum, Ragna Bogen Hetland, Trine Husøy, Jan Erik Paulsen, Tore Sanner og Vibeke Thrane

Forfall:

Jan Alexander

Fra Mattilsynet:

Julie Tesdal Håland (Sak 09/405 og 10/404), Hans Jørgen Talberg (Sak 10/405)

Fra sekretariatet til VKM:

Tor Øystein Fotland (Ref.), Astrid Bjerås (Sak 09/405 og VKMs ekstranett), (Marie Louise Wiborg (Sak 10/003)

1 Velkommen, registrering av eventuelle fravær, habilitet, CV og godtgjøring

Leder for faggruppen, Inger-Lise Steffensen, ønsket velkommen til møtet i VKMs faggruppe for tilsetningsstoffer, aroma, matemballasje og kosmetikk (Faggruppe 4). Ingen erklærte å ha interesser som kan påvirke habiliteten i forhold til hva som skulle behandles på møtet.

2 Godkjenning av dagsorden

Innkallelse og dagsorden for møtet ble godkjent med tilføyelse av orienteringer om EFSA's siste vurdering av bisfenol A og mediaomtale av tilsetningsstoffet karragenan (E 407) under punktet eventuelt. Protokollen fra forrige møte i Faggruppe 4, den 21. juni 2010, som tidligere har blitt godkjent gjennom en elektronisk høringsrunde i faggruppen ble raskt gjennomgått.

3 Saker fra møtet i Hovedkomiteen

Faggruppens leder orienterte fra Hovedkomiteens forrige møte, som ble avholdt den 30. september 2010. Innledningsvis på møtet ble to nye risikovurderinger fra henholdsvis faggruppe 9 ("Risikovurdering av furuvednematode") og faggruppe 8 ("Risikovurdering av bruk av gass, slag mot hodet og strøm til bedøving av fisk") presentert. Videre diskuterte Hovedkomiteen situasjonen med at Miljøverndepartementet har besluttet å stille VKMs oppdrag om miljørisikovurderinger av genmodifiserte organismer i bero. Det ble også orientert om at det planlegges å gjennomføre ulike fagseminar for VKM-medlemmene i 2011. Aktuelle temaer er blant annet bruk av benchmark-modellering i vurderinger av toksikologiske data og probabilistiske metoder brukt innen mikrobiologi og/eller plantehelse. Faggruppen hadde fått tilsendt endelig protokoll fra det forrige møte i Hovedkomiteen den 14. juni og dagsorden for møtet den 30. september sammen med de øvrige møtepapirene.

4 Saker som skal behandles på møtet

Aroma

Risikovurdering – inntak av kumarin hos den norske befolkningen (09/905)

Mattilsynet har bedt VKM om å risikovurdere inntaket av kumarin hos den norske befolkningen. Bakgrunnen for oppdraget er en liten undersøkelse av nivået av kumarin i noen utvalgte produkter på det norske markedet. Kumarin er en naturlig bestanddel av kanel, og mange andre planter, og finnes i varierende grad i forskjellige typer kanel. De to hovedtypene kanel er Ceylonkanel og Cassiakanel. EFSA vurderte kumarin i 2004 og konkluderte da med at stoffet ikke var gentoksisk, og et tolerabelt daglig inntak (TDI) på 0,1 mg/kg kroppsvekt ble fastsatt. Med bakgrunn i nye forskningsresultater revurderte EFSA kumarin i 2008. Den tidligere fastsatte TDI-verdien ble opprettholdt, og EFSA konkluderte videre med at et inntak 3 ganger over TDI i 1-2 uker i strekk ikke vil medføre helsefare.

Mattilsynet ønsker at VKM vurderer om noen deler av den norske befolkningen har et inntak av kumarin som vil representere en overskridelse av TDI. Siden forrige faggruppemøte har arbeidsgruppen for kumarin hatt ett møte den 24. august 2010, og et endelig utkast til vurdering ble sendt på en elektronisk høringsrunde i hele faggruppen i september. Faggruppen

hadde fått tilsendt en ny versjon av vurderingen, oppdatert i tråd med innspillene fra høringsrunden, i forkant av møtet.

Vedtak

Faggruppen gikk grundig gjennom og vedtok endelig ordlyd i formuleringene i sammendrag og konklusjon. Dokumentet ble videre gjennomgått side for side for å avklare de siste detaljene, før risikovurderingen ble vedtatt ferdigstilt. I samråd med saksbehandler fra Mattilsynet ble det besluttet å publisere risikovurderingen onsdag 13. oktober 2010.

Hvordan kommunisere risikovurderingen av kumarin?

Faggruppen diskuterte også hvordan risikovurderingen av kumarin best kan kommuniseres utad til forbrukere og andre interessenter. VKMs kommunikasjonsrådgiver hadde i den sammenheng satt opp noen relevante og viktige momenter som faggruppen ble bedt om å ta nærmere stilling til.

Vedtak

Basert på faggruppens innspill om kommunikasjon, ble sekretariatet, i samarbeid med arbeidsgruppens leder, bedt om å utarbeide en nyhetsnotis til VKMs nettsider i forbindelse med offentliggjøringen av vurderingen. VKM og Mattilsynet vil ha et tett samarbeid rundt kommunikasjonen av risikovurderingen.

Prosessfremkalle kontaminanter

Risikovurdering av inntaket av furan hos den norske befolkningen

VKM mottok i slutten av september 2010 en endelig bestilling fra Mattilsynet der det bes om en risikovurdering av inntaket av furan hos den norske befolkningen. Furan er et flyktig stoff som dannes ved oppvarming av mat ved hermetisering og gjenfinnes derfor i mange forskjellige matvarer både på hermetikk og glass. Mattilsynet har tidligere gjennomført en begrenset kartlegging av forekomsten av furan i matvarer på det norske markedet, og de ønsker nå en nærmere vurdering av hvilken betydning inntak av furan kan ha for den norske befolkningens helse. Stoffet er påvist i mange forskjellige matvarer på hermetikk og glass, deriblant barnemat. Kaffe er en annen viktig kilde. Furan er vist å ha kreftfremkallende egenskaper hos mus og rotte og er derfor klassifisert som mulig kreftfremkallende for mennesker. Det er per i dag ingen regulering av furannivået i næringsmidler i norsk eller EU regelverk.

Sekretariatet har tidligere besluttet at problemstillingen med furan berører både VKM faggruppe 4 og 5 sine ansvarsområder, og det foreslås at faggruppene samarbeider om å besvare oppdraget. Videre er det besluttet at oppdraget forankres i faggruppe 4 og at det etableres en felles *ad hoc*-gruppe med to medlemmer fra faggruppe 4 og to fra faggruppe 5.

Vedtak

Faggruppen diskuterte kort hvordan oppdraget best kan besvares med utgangspunkt i bestillingen og tilgjengelig bakgrunnsdokumentasjon. For å kunne besvare del 1 av oppdraget (risikovurdering av inntak av furan blant barn og unge) innen tidsfristen den 20. mai 2011, ble sekretariatet bedt om å kalle inn til et oppstartsmøte i *ad hoc*-gruppen i slutten av oktober.

Administrativt

Introduksjon til VKMs ekstrasnett

Sekretariatet har de siste månedene planlagt og lagt til rette for bruk av et ekstrasnett for VKM. Her vil det blant annet bli opprettet egne arbeidsrom for faggruppene, arbeidsgrupper og *ad*

hoc-grupper, samt fellesrom for hele komiteen. VKMs kommunikasjonsrådgiver ga faggruppen en første introduksjon og opplæring i bruk av ekstranettet.

Sekretariatet vil nå gradvis begynne å ta i bruk ekstranettet i VKM-arbeidet, og faggruppen ble orientert om at det tas sikte på å benytte ekstranett i forbindelse med innkallingen til neste møte i faggruppe 4 i desember. Faggruppemedlemmene vil da få tilsendt brukernavn, passord og en kort brukerveiledning i forkant.

4 Saker som har vært behandlet siden forrige møte

Ingen saker er ferdigbehandlet siden forrige møte i faggruppen.

4 Status i øvrige saker i faggruppen

Ingen aktuelle saker.

5 Orientering fra *ad hoc* grupper/undergrupper eller lignende

Nytte-risikovurdering av morsmelk (10/003)

VKM har tidligere besluttet å selvinitiere et arbeid med en nytte-risikovurdering av morsmelk med fokus på ammeperiodens lengde. Hovedkomiteen har tidligere i år diskutert sammensetningen av en *ad hoc*-gruppe med eksperter som skal arbeide med saken og utarbeidet et utkast til mandat som har ligget ute på høring på VKMs nettsider i august 2010. Faggruppe 4 har tidligere vedtatt at det er naturlig at de involveres i arbeidet med nytte-risikovurderingen av morsmelk i VKM, spesielt med tanke på problemstillinger relatert til bruk av morsmelkerstatninger.

Vedtak

En av sekretariatets to koordinatører som jobber med saken orienterte kort om arbeidet så langt. Etter innspill fra Helsedirektoratet har det blitt besluttet å ta med en barnelege i *ad hoc*-gruppen. *Ad hoc*-gruppen har hittil gjennomført et oppstartsmøte i begynnelsen av september, og det er utarbeidet et foreløpig utkast til en disposisjon for vurderingen. Med utgangspunkt i disposisjonen og planene for det videre arbeidet i *ad hoc*-gruppen, vil det først bli aktuelt å kontakte Faggruppe 4 for innspill til vurderingen etter årsskiftet.

7 Orientering fra Mattilsynet

Bestilling under arbeid – risikovurdering av vitamin A (retinol og retinyl estere)

Mattilsynet har signalisert et behov for en risikovurdering relatert til bruk av vitamin A (retinol og retinyl estere) i kosmetikk og kroppspleieprodukter. Bakgrunnen er at Norge i dag har særnorske bruksbetingelser for bruk av vitamin A i denne produktgruppen. Maksimalt tillatt innhold av vitamin A i kosmetikk og kroppspleieprodukter er 0,3% i form av retinol og 0,7% i form av retinylpalmitat. Endringer i praksis rundt klassifisering av legemidler (jfr. Red Bull-saken) gjør det nå imidlertid nødvendig å se nærmere på bruken av legemiddelstoffer i næringsmidler og kosmetikk. Tidligere var det slik at produkter med et høyere innhold av vitamin A enn de ovennevnte bruksbetingelsene automatisk ble klassifisert som et legemiddel, men dette må nå vurderes fra produkt til produkt. Per i dag vil kosmetiske produkter med et høyere innhold av vitamin A være forbudt solgt på det norske markedet.

Faggruppen hadde fått tilsendt et saksdokument med informasjon om problemstillingen og diverse linker med relevant bakgrunnsdokumentasjon.

Vedtak

Faggruppen kom med innspill til hvordan bestillingen fra Mattilsynet kan utformes og hvilke avgrensninger som bør gjøres. Det ble presisert at både lokale og systemiske effekter av vitamin A burde inkluderes i et eventuelt oppdrag. Faggruppen ga videre uttrykk for at det, i tillegg til eksponering fra kosmetiske produkter, vil være nødvendig å se nærmere på inntaket fra matvarer for å kunne si noe om det totale inntaket av vitamin A i den norske befolkningen. Mattilsynet ble i den sammenheng bedt om å sjekke hva som er status rundt regelverket for tilsetning av vitamin A i fôr som senere kan resultere i human eksponering via næringskjeden. Faggruppens koordinator og Mattilsynets saksbehandler skal arbeide videre med et bestillingsutkast som kan legges frem for diskusjon på faggruppens neste møte i desember.

8 Saker til hovedkomiteen

Faggruppen hadde ingen innspill til Hovedkomiteen på dette møtet.

9 Møter o.a. av felles interesse

"Nanoteknologi – matverktøyet som stormer frem", Teknologisk Matforum 30. september 2010

Teknologisk Matforum arrangerte den 30. september 2010 et seminar om hva nanoteknologi kan brukes til i matindustrien. En av faggruppens medlemmer var invitert som foredragsholder og snakket om nanoteknologi og matvaretrygghet på vegne av VKM. Faggruppen ble kort orientert om de mest sentrale innleggene som ble presentert på seminaret, hvor også faggruppens koordinator deltok.

10 Nytt fra sekretariatet

Påminnelse habilitetserklæringer

Faggruppens koordinator minnet om at de to medlemmene som ikke har levert inn ferdigutfylt habilitetserklæring for den nye treårsperioden i VKM må sende inn dette til sekretariatet så raskt som mulig.

VKM blir egen etat – status

VKM skal innen 1. januar 2011 iverksette alle deler av det som kreves for å bli en selvstendig virksomhet. Det er i inneværende år fremforhandlet ny avtale med Folkehelseinstituttet om leie av lokaler og leveranse av visse administrative tjenester fra 1. januar 2011. VKM får et selvstendig arkivansvar, noe som vil innebære en egen database.

VKM vil ikke lenger få tilgang til elektroniske tidsskrifter og databaser via Folkehelseinstituttet slik som i dag. Det må tegnes nye avtaler for dette. De ansatte i VKM-sekretariatet vil også få endret e-postadresse fra @fhi.no til @vkm.no.

Nye stillinger i sekretariatet – status

Søknadsfristen for en ny stilling innen administrasjon og på et vikariat til stilling som koordinator for Faggruppe 2 er utløpt. Sekretariatet vil så raskt som mulig få besatt stillingene.

11 Eventuelt

Bisfenol A

EFSA, EUs mattrygghetsorgan publiserte 30. september 2010 en ny og omfattende vurdering av bisfenol A. En av faggruppens medlemmer, som også har hatt en sentral rolle i EFSAAs arbeid med å vurdere bisfenol A, orienterte om hovedkonklusjonen fra vurderingen, som er at det ikke ble funnet grunnlag for å endre den gjeldende TDI-verdien for BPA på 0,05 mg/kg kroppsvekt. EFSA understreker videre at det ikke foreligger nok data til å kunne fastslå at bisfenol A har skadelig effekt på utvikling av nervesystem eller adferd.

Karregenan (E 407)

En av faggruppens medlemmer refererte til nylig interesse i media rundt tilsetningsstoffet karragenan (E 407) som benyttes som stabilisator og fortykningsmiddel både i kosmetiske produkter og mange matvarer. Stoffet er ikke i seg selv kreftfremkallende eller gentoksisk, men et produkt som dannes ved syrehydrolyse av karragenan er av International Agency for Research on Cancer (IARC) vurdert som mulig kreftfremkallende hos mennesker.

12 Fastsettelse av nye møtedatoer

Fredag 3. desember 2010. Møtet vil bli avsluttet med en julemiddag.